

Buitenplaats Brieneoord

ruimte voor tijd

Inhoudsopgave

introdactie	3
geschiedenis van Buitenplaats Brienoord	3
missie	3
principes voor het maken van programma	4
visie	4
talentontwikkeling	6
educatie	7
korte toelichting op de programma's voor 2025-2028	11
inclusiviteit, innovatie & interconnectiviteit	14
hoe organiseren we Buitenplaats Brienoord	17
publiciteit, communicatie en digitale strategie	17
codes en governance	18
bedrijfsvoering	19
BKV	19

Buitenplaats Brienoord

ruimte voor tijd

“het vermogen van mensen om samen te werken is veel groter en complexer dan de instituties ze toestaan”

-Richard Sennett, Samen. Een pleidooi voor samenwerken en solidariteit-

introductione

Deze aanvraag is geschreven door Buitenplaats Brienoord. Een gebouw. Een plek. Dat kan natuurlijk niet. Gebouwen kunnen niet schrijven, plekken kennen geen taal. Niet in onze werkelijkheid. Dus hebben we namens Buitenplaats Brienoord deze verantwoordelijkheid op ons genomen.

We? Wie zijn we? Ook dat is in ons geval niet helemaal vanzelfsprekend. Niet gewoon de artistiek leider, een zakelijk leider en een communicateteam. Buitenplaats Brienoord wordt sinds 1,5 jaar op een andere manier ‘gerund’: door een fluide, heterogene gemeenschap van makers. In een aantal sessies heeft deze gemeenschap meegelezen, meegedacht en meegeschreven. Deze aanvraag is een collectief document en waar we ‘wij’ schrijven, bedoelen we de gemeenschap van makers (p.14) die op Buitenplaats Brienoord werkt. Een plek waar het draait om talentontwikkeling, voor alle leeftijden. Voor de betrokken makers en voor het deelnemende publiek. Talent ontwikkelen is uren maken, is van elkaar leren en vanuit tijd en ruimte nieuwe inzichten verwerven en doorzetten. Met elkaar repeteren we elke dag. En die repetitie is zoveel mogelijk openbaar. Want de toekomst is belangrijk, te belangrijk om ons niet op te richten. Met zoveel mogelijk verschillende mensen. En met ruimte: Fysiek, mentaal en cultureel en artistiek. een repetitieruimte voor de toekomst.

geschiedenis van Buitenplaats Brienoord

Bijna tien jaar geleden streken een aantal sociaal-culturele stadmakers neer op het Eiland van Brienoord om in het oude kampgebouw van de Arend en de Zeemeeuw een werkweek over de

toekomst van Rotterdam te organiseren. Met actieve Rotterdammers, kunstenaars, wetenschappers en beleidsmakers werken aan ‘zicht op Rotterdam’, een blik op de toekomst in het licht van de juist uitgeroepen komst van de participatiesamenleving. Gedurende de week kregen ze het pand cadeau van Milja Kruijt (dochter van jongerenwerkers die ziel en zaligheid hadden gestoken in het gebouw en de kinderen en jongeren die gedurende het hele jaar op het eiland kwamen genieten van natuur en vrijheid). Milja trouwde de rijke erfenis van de plek aan Stichting Buitenplaats Brienoord toe.

Het gebouw was echter ‘op’. Samen met Superuse Studios werd een plan gemaakt voor een nieuw gebouw. In twee en een half jaar transformeerde de oude Arend en de Zeemeeuw tot Buitenplaats Brienoord. Vanaf 2017 werkten we hier aan met 50 vrijwilligers die om wat voor reden een afstand tot de arbeidsmarkt hadden. Nu staat er een circulair gebouw dat voor 60% bestaat uit materiaal uit het oorspronkelijke pand. 30% van materialen komt van andere reststromen en 10% is nieuw.

Van de vijf initiatiefnemers bleven er uiteindelijk drie over. Met nog altijd die fascinatie voor ‘Zicht op Rotterdam’. Nu niet meer als project, maar vanuit een pand, vanaf een plek, en met een missie.

missie

Buitenplaats Brienoord is een interdisciplinaire repetitieruime voor alle leeftijden. Een plek waar natuur, kunst en sociale interactie samenkomen. Vanaf hier repeteren we voor een duurzame toekomst waar iedereen zich welkom, begrepen en veilig voelt. Waar we extra oog hebben voor de natuur en de ander. Als repetitieruimte voor de toekomst geven we in eerste instantie, maar niet exclusief, ruimte aan kinderen,

jongeren, studenten en jonge makers. In de luwte van de stad zoeken we gezamenlijk naar nieuw gereedschap voor morgen, waarbij verbeelding de leidraad is. Het gebouw vormt hierbij de fysieke basis. Een plek waar tijd en ruimte is om te onderzoeken en te experimenteren. Met altijd als uitgangspunt de onderliggende vraag: “Zijn we in staat om te veranderen?”

principes voor het maken van programma

Repeteren voor de toekomst doen we met een rijk en gevarieerd programma (zie volgende paragraaf), waarbij we steeds op andere manieren verschillende publieken willen bereiken. Een groter, maar niet vluchtiger bereik. Want dat wat we willen bereiken – een mentaliteits-verandering – is gebaat bij tijd en ruimte. En niet bij een gretig consumerend publiek. Bij de meeste programma's die we maken is het **publiek deelnemer**. We gaan uit van een **inktvlek-benadering**. Vanaf hier, vanaf Buitenplaats Brienoord, vanaf nu, vindt die nieuwe mentaliteit zijn weg.

Veel van de programma's die we voor de periode 2025-2028 realiseren, hebben we in de periode 2020-2024 geïntroduceerd, uitgeprobeerd en aan gesleuteld. Het residentieprogramma Waterwerken is bij moment van schrijven al aan haar 11de kunstenaar toe. Het innovatieve We came from the future loopt ook al meer dan twee jaar. Educatietrajecten met vaste partners hebben ondanks ons korte bestaan al een duurzaam karakter.

Andere projecten worden in 2024 opgezet en uitgerold voor de komende jaren. **We doen uit principe niets eenmaligs**. Want dat is hoe wij willen werken: culturele programma's verzinnen voor de lange termijn. Zodat het kan groeien, zich kan ontwikkelen (op deels nog onbekende wijzen). En dat verschillende programma's in elkaar gaan haken, als één gemeenschappelijk idioom, waarbij de plek, het gebouw, de programma's en de educatie samen het verhaal van een mogelijke toekomst uitademt. Zo ontwikkelen we gezamenlijk niet het eindbeeld, maar de taal waarmee we al experimenterend de toekomst kunnen maken.

visie

Binnen het culturele veld in Rotterdam hebben we ons in de afgelopen jaren ontwikkeld tot een eigenzinnige speler. Vanuit het idee dat kunst, maatschap-

pij en natuur geen divergente materie is, maar juist synergetisch in elkaar kan vloeien, ontwikkelen we een programmatische lijn die altijd meer is dan een 'kunstproject' of een 'educatieproject'.

We geloven dat de toekomst ook vraagt om andersoortige ruimtes dan de bestaande (culturele) instellingen. Een plek die wordt ingevuld door makers zelf. Daar bouwen we aan, terwijl we ook een uitdagend programma realiseren. Zelf en met sterke partners uit verschillende domeinen van Rotterdam en daarbuiten. Want werken aan een mooie toekomst, dat doe je niet alleen, dat kan alleen maar samen. En net zoals met een gezonde portie naïef enthousiasme tussen 2017-2019 een circulaire plek werd gebouwd, bouwen we nu met eenzelfde bravoure aan een inhoudelijke lijn langs vier pilaren. Deze komen voort uit de realisatie dat dit is waar Buitenplaats Brienoord zich organisch op richt.

De vier pijlers waar Buitenplaats Brienoord zich voor de periode 2025-2028 op richt zijn:

1. **gemeenschap & gemeenschapszin**
2. **natuurlijkheid**
3. **poëtisch activisme**
4. **een leven lang leren**

Langs dit inhoudelijk raamwerk ontwikkelen we een onderzoekend en interdisciplinair programma, waarbij educatie, kunstexperiment en ontmoeting elkaar versterken en in elkaar overvloeien.

1. gemeenschap & gemeenschapszin

In 2021 besloten de initiatiefnemers dat ze met meer mensen Buitenplaats Brienoord moesten vormgeven. Omdat de toekomst nu eenmaal niet wordt gecreëerd vanuit een gesloten/besloten bastion. Via allerlei kanalen en projecten zochten de initiatiefnemers naar verbinding met nieuwe makers. Nu zijn we met ruim 30 makers. Vanzelfsprekend met een verschillende achtergrond en expertise, maar vaak met een gemeenschappelijke fascinatie. Wij met elkaar zijn Buitenplaats Brienoord. Voeren het programma uit, doen al het benodigde werk om een plek te zijn. Van afwas tot educatie en van administratie, onderhoud tot performances. Al doende ontwikkelen we ons, niet precies wetende waar het zal eindigen.

De volgende stap zijn we aan het zetten. Hoe vormen wij makers met elkaar een fluïde biotoop? Wat is er

nodig om een 'gemeen' te zijn? Hoe kunnen we voor elkaar zorgen, elkaar versterken en met elkaar Buitenplaats Brienoord organiseren? En hoe blijven we ook open staan voor de buitenwereld?

Maar we maken niet alleen meer werk van onze gemeenschap (zie ook p. 17 over organisatie), maar maken ook werk over gemeenschap(szin). Met Eiland zkt Eiland zoeken we bewust contact met gemeenschappen van andere eilanden op de wereld. Daarnaast willen we als plek op Zuid ons de komende jaren met ons programma specifiek nog meer richten op de gemeenschap van IJsselmonde. De zorgzaamheid voor elkaar vergroten. We hebben deze plek, die kunnen we hiervoor goed gebruiken.

programma gemeenschap & gemeenschapszin*

- a. de maandagmaaltijd
- b. eiland zkt eiland
- c. de vrijdagavond
- d. we came from the future
- e. kwekerij voor overlevingskunst
- f. de volle leegte

2. natuurlijkheid

'Het gaat niet over dieren, zelfs niet over de natuur. Het gaat over het grootste verband dat binnen ons bereik ligt: natuurlijkheid. Het moet mogelijk zijn onze samenleving te hervormen, zodanig dat er een zekere natuurlijkheid in wordt teruggebracht.'

-Ramsey Nasr, De Fundamenten-

Bovenstaande schreef auteur en acteur Ramsey Nasr aan het einde van corona. Een indringende collectieve ervaring die er onder andere toe leidde dat veel mensen, toen alles gesloten was, de natuur weer opzochten. Vaste bezoekers, maar vooral ook veel nieuwe

*de programma's worden later in de aanvraag kort nader uitgelegd)

liefhebbers van 'groen' werden geboren. Het is symptomatisch dat we een crisis/stilstand nodig hadden om de betekenis van de natuur voor ons welzijn en welbevinden te herontdekken. Maar onze afstand tot natuur gaat veel dieper. Kinderen spelen veel minder dan ooit buiten. Sommige spreken zelf van een Nature Deficit Disorder: een tekort aan natuur wat leidt tot angst, depressie en ADHD. En we hebben natuur en cultuur zo uit elkaar getrokken in ons hoofd, dat we spreken over natuureducatie en cultuureducatie als twee losse elementen. Deze kleine voorbeelden zouden we kunnen koppelen aan ontwikkelingen als klimaatdestabilisatie of een verlies aan biodiversiteit.

Alles wijst er op dat het op afstand plaatsen van de natuur, of natuur van cultuur scheiden, ongezond en onhoudbaar is. En dus zullen we op zoek moeten naar een nieuwe relatie tussen natuur en cultuur. Gelegen in een natuurgebied en als culturele instelling is het niet meer dan logisch dat we deze relationele zoektocht ook oppakken. Op Buitenplaats Brienoord zoeken we in educatie en programmering naar het hervinden van onze natuurlijkheid. Of het nu gaat om het geven van een stem aan de natuur, onze persoonlijke omgang met water, of de verhalen van vrouwen en hun (herinnering aan) natuur.

programma natuurlijkheid:

- a. het Eiland van Brienoord als nationaal park met rechten
- b. waterwerken (incl. lesprogramma)
- c. green line
- d. langlopende samenwerking met Women Connected (thema natuur)

3. poëtisch activisme

Urgente vraagstukken vragen om radicale verbeelding. We zullen in de komende jaren stappen zetten met elkaar om met een andere mentaliteit de dagelijkse werkelijkheid vorm te geven. Wij zien poëtisch activisme als een vorm van activisme waarbij hoop, verlangen en verbeelding de belangrijkste elementen zijn. Vanuit een poëtisch activisme ontwikkelen we programma waarbij we niet alleen een plek en een gemeenschap zijn, maar ook hoe wij denken dat we met elkaar een betere toekomst kunnen maken. Verbinding zoeken met elkaar, mildheid en zorgvuldigheid betrachten, en voordoen hoe het anders kan.

Dat doen we vanaf hier, vanaf ons Eiland. Maar altijd met een agenda naar buiten toe, inclusief handlingsperspectief. Om de inktvlek-werking die we nastreven te bewerkstelligen. Dat wat we ontwikkelen, daar waar we achter komen, brengen we daarom

naar buiten, het eiland af. We willen een eigenzinnige stem worden in het debat, onder andere via het maken van een kwartaaltijdschrift, een tweewekelijkse podcast en in voorstellingen.

programma poëtisch activisme:

- a. tijdschrift vrijdag
- b. theaterfestival 'Zicht op Rotterdam'
- c. het Eiland van Brieneoord als nationaal park met rechten
- d. podcast Berichten vanaf Brieneoord

4. een leven lang leren

De behoefte en de mogelijkheid om je te ontwikkelen en te blijven leren ligt aan de basis van Buitenplaats Brieneoord. Het liefst doen we zo min mogelijk aan leeftijdsdiscriminatie. Voor ons is educatie en ontwikkeling van makers zo belangrijk, dat de komende jaren hier onze focus op gericht is. Maar we willen zoveel mogelijk programma aanbieden voor alle leeftijden.

Daarbij is het uitgangspunt van de programma's die we maken steeds de fascinatie van de maker. Deze kan hier ontdekt en ontwikkeld worden. Door zelfstandig te werken, door het in educatieve trajecten of eilandateliers met deelnemers te onderzoeken, door ondersteuning en samenwerking met andere leden van de gemeenschap, of via masterclasses van ervaren makers uit allerhande disciplines. Op deze manier vormt de Buitenplaats een omgeving die van jong tot oud en in alle stadia van het makerschap ruimte biedt aan mensen om hun talent te ontdekken, dit te ontwikkelen en hierbij de juiste ondersteuning te vinden.

Educatie en talentontwikkeling is daarbij voor ons geen aparte tak. De verschillende programma's die we maken (zoals Waterwerken, Eiland zkt Eiland of het Eiland van Brieneoord als Nationaal Park met Rechten) vormen de inhoudelijke basis van waaruit de kunsteducatie programma's zich ontwikkelen, en bieden plek aan nieuwe makers om werk binnen te ontwikkelen.

Programma Een leven lang leren

- a. educatie basis- en middelbare scholen
- b. summercamp for a day
- c. theaterkamp in samenwerking met MaasTD
- d. green line
- e. masterclasses op vrijdag
- f. eilandatelier

talentontwikkeling

“Begrijpen als een proces zonder einde waarin we steeds opnieuw proberen ons te verhouden tot en ons te verzoenen met de werkelijkheid, dat wil zeggen, waarin we proberen thuis te zijn in de wereld”

-Hannah Arendt-

Talentontwikkeling vormt de basis van Buitenplaats Brieneoord. Sinds 2022 werken en organiseren zo'n dertig (veelal jonge makers) hier. Beeldende kunst, muziek, theater, vormgeving, maar ook op het gebied van social en mental health en kunst&natuureducatie. Met elkaar vormen we een lerend en onderzoekend organisme, gericht op de pijlers gemeenschapszin, natuurlijkheid, poëtisch activisme en een leven lang leren.

Samen nieuwe ideeën uitwerken, zorgdragen voor elkaar en de plek. Met elkaar een creatieve gemeenschap vormen. Een flexibele en open houding nastreven en altijd nieuwsgierig blijven. Ontwikkelen en door-ontwikkelen, totdat het goed is. En dan opnieuw beginnen. Omdat het beter en anders kan. Met een gretige blik naar de toekomst gericht. Zie hier de drijfveren van makers op Buitenplaats Brieneoord.

Talent ontwikkelen is uren maken. Is van elkaar leren en vanuit tijd en ruimte nieuwe inzichten verwerven en doorzetten. Vaak is daarvoor een fijne randvoorwaarde genoeg, maar ook noodzakelijk. Die plek willen we graag zijn. Een plek waar in principe alles mogelijk is, en waar vanuit enthousiasme, hoop en verlangen nieuw werk ontstaat.

de eerste stap: hoe kom je binnen en word je onderdeel van de Buitenplaats-gemeenschap?

Wij ontwikkelen en realiseren programma's waarbij beginnende makers kennismaken met deze plek en de tijd en ruimte krijgen om hier werk te ontwikkelen, zoals in het programma de volle leegte of we came from the future (zie p.11). Vandaaruit kunnen ze binnen de contouren van deze plek dit doorontwikkelen. Makers en onderzoekers kunnen vanuit allerlei expertises bij de Buitenplaats aankloppen met een concrete onderzoeksvraag. Dat kan op artistiek-inhoudelijk, maar ook op organisatorisch of persoonlijk ontwikkelingsniveau zijn.

blijven plakken om stappen te zetten

Makers kunnen hier zo lang blijven als ze willen. Centraal staat de mogelijkheid en de ambitie om hier nieuw werk te maken, dat te laten zien aan een publiek en je te ontwikkelen als maker in de breedste zin van het woord. Dat betekent dat we altijd zullen vragen aan de maker of ze ook bereid zijn om mee te draaien in bestaande (educatieve) programma's of nieuwe programma's te ontwikkelen. Ook vinden we het belangrijk dat we met elkaar zorgdragen voor de plek. Dat betekent specifiek dat ze (betaald) horeca draaien en de hosting van de verhuur verzorgen.

Terwijl makers hier aan de plek en hun eigen praktijk werken, zullen we altijd kijken hoe we iemand daarbij kunnen ondersteunen. Dat komt deels voort uit de gemeenschap, waarin mensen elkaar vinden en samenwerkingen aan gaan. Daarnaast bieden we maandelijks masterclasses. Deze zijn openbaar en op velerlei gebied, soms (kunst-)inhoudelijk, soms organisatorisch of maatschappelijk. Ook hebben we maandelijks een meeting waarbij we nieuwe lijnen uitzetten, makers elkaar kunnen steunen via interactie en we met elkaar nieuwe plannen smeden en organisatorische uitdagingen aanpakken.

Daarmee wil Buitenplaats Brienoord naast een presentatieplek, ook een plek zijn die van makers ook culturele ondernemers maakt. Waar we met elkaar snappen wat er nodig is om een gezonde, veilige maar ook uitdagende en eigenzinnige plek met elkaar te zijn.

verloop en uitstroom

Het idee is dat je een paar jaar rondloopt (en meedraait) op Buitenplaats Brienoord. Sommige makers zullen dat intensief doen, anderen zullen vanuit

deze plek weer verder de wereld intrekken. Niet elke maker vindt het fijn om in een groter geheel te werken, of ziet al snel andere horizons. Maar het kan ook zijn dat ze elkaar hier vinden en nieuwe stappen willen maken, gericht op een breder perspectief, een langere speellijst, of een andere ambitie. Collectief Brownout (Lio Spinnewijn, Sophia Bardoutsou Laurens Voois en Clio Panagiotopoulou) is nu het eerste initiatief die we actief begeleiden in hun verdere ontwikkeling waarbij Buitenplaats Brienoord een springplank is naar een verdere ontwikkeling.

Maar we zien ook makers die hier even stilstaan en nieuw werk maken, die daarna verder gaan met hun veelzijdige carrière, maar het moment hier zien als een zeer waardevolle bijdrage aan hun werk, zoals kunstenaars Maud van den Beuken, Elen Braga en Narges Mohammadi, wiens werk ondertussen landelijke en internationale uitstraling heeft.

We zijn zeer enthousiast over deze vernieuwende aanpak, waarmee het gebouw, organisatie en programma met elkaar wordt ontwikkeld. We merken met zijn allen dat het klopt en dat we hiermee een plek zijn welke oprecht een organisatiestructuur en ontwikkelplek is voor de toekomst. Met als fundament talentontwikkeling en educatie.

educatie

Onze educatie vertrekt altijd vanuit de altijd aanwezige mogelijkheid om met nieuwe ogen naar de werkelijkheid en een (andere) toekomst te kijken. Het ontwikkelen van die mentaliteit vereist een zorgvuldige benadering, met als startpunt tijd en ruimte. En bevologenheid. Om met elkaar, vanuit de benadering van het kind, de jonge maker & de onderzoekende kunstenaar, voor de toekomst van ons allen te mogen repeteren. Niet vanuit het perspectief van competitie, maar vanuit de kracht van gemeenschappelijkheid.

Vanuit het idee dat de Buitenplaats Brienenoord een plek is waar vragen gesteld mogen worden. Waar getreuzeld, gestommeld, gestruikeld en gemaakt kan worden. Waar natuur, kunst en sociale interactie samenkomen.

We gaan in ons educatieprogramma niet uit van het louter bijbrengen van kennis, maar van het delen van onderzoek en fascinaties. We nemen leerlingen, docenten, deelnemers etc. mee in onze artistieke nieuwsgierigheid waarbij we samen, onder leiding van de kunstenaar, op zoek gaan naar een mogelijk antwoord die ook de praktijk van de kunstenaar weer voedt. Dat betekent: met z'n allen inspiratie opdoen, registreren, verzamelen, bevragen, ordenen en creëren. Wat je dan ziet: kinderen en volwassenen die slepen met een kruiwagen vol modder, dansen met planten op hun hoofd, hutten bouwen of draden spannen op een veld tussen de bomen.

toegankelijk, inclusief en kwalitatief goed cultuuronderwijs

Het team van kunstenaars dat de educatie uitvoert bestaat uit mensen die al meer ervaring hebben met het werken met (school)groepen begeleiden en mensen voor wie het nog nieuw is. De kunstenaars die de leerlingen begeleiden werken altijd vanuit hun eigen (kunstenaars)praktijk. Leerlingen werken zodoende met de persoon die doet waar hij zelf het meeste van weet en passie voor heeft. Kunstenaar en leerlingen vormen samen een team dat een vraag onderzoekt die voor beiden relevant is.

uitgangspunten bij het educatie programma zijn:

1. Leerlingen komen een hele (school) dag = meer tijd
2. We gebruiken zowel het pand als het hele eiland = meer ruimte
3. Het pand, de natuur en het lesprogramma is altijd onaf en op maat = eindeloos experimenteermogelijkheden

Doordat de kunstenaars verbonden zijn aan de plek en hier zelf vaak ook bezig zijn met artistiek onderzoek, zijn leerlingen onderdeel van een proces in wording. Kunstenaars weten de uitkomst ook niet, maar zijn zo gekwalificeerd dat zij ook het nog niet precies weten kunnen omvormen tot een goede kunst-educatieve ervaring, waarbij kunst, natuur en toekomst altijd leidend zijn. Kinderen worden daarbij net zo serieus genomen als volwassenen. We zien ze niet als een onaf persoon, maar als een compleet mens in een fase van heel actief leren.

educatie trajecten

Vanuit deze filosofie en kwaliteiten zetten we in op verschillende educatieve trajecten:

1) **Cultuureducatie voor basisscholen** - We zetten in op langlopende samenwerkingen met een beperkt aantal scholen voor verduurzaming en verdieping. Leerlingen kunnen zich steeds meer thuis gaan voelen en weten steeds beter zelf wat ze willen maken, doen, onderzoeken. In de periode 2025-2028 werken we samen met drie basisscholen (de Margrietschool en OBS Vivere in IJsselmonde en 't Landje in het centrum), waarbij het uitgangspunt is dat alle klassen in ieder geval een keer op het eiland komen.

2) **Zomerkampen** - Van oudsher is het Eiland van Brienenoord de plek voor de buurthuizen van Zuid om met hun groepen kinderen en jongeren de natuur in te gaan. We zetten deze traditie voort in de Summercamps for a Day en werken hiervoor samen met de welzijnspartners uit met name Feijenoord en IJsselmonde. Deze traditie is de afgelopen jaren met succes opnieuw leven in geblazen.

3) **No Show**. Voor het programma over mentale gezondheid met kwetsbare jeugd uit de stad werken we samen met De Rotterdamse Douwers, de welzijnspartners met hun "Join-Us" groepen en SOL met hun programma Heel de Stad richting een wekelijkse bijeenkomst op zaterdagen waar jongeren een voorloper van we came from the future doen.

4) **Olympia College**. Het afgelopen jaar vonden op maandagen cultuureducatielessen van en door Olympia plaats op de Buitenplaats. Daaruit is een samenwerking ontstaan waarin we met ISK leerlingen een voorstelling maken die in Islamunda zal worden opgevoerd. Deze intensievere samenwerking met de school en het theater krijgt een vervolg in de komende 4 jaar.

5) **Design College**. Met de leerlingen van het Design College (VMBO) ontwikkelden we op de Buitenplaats een programma rond identiteitsontwikkeling en cultuurparticipatie. Vanuit de school, docenten en leerlingen is de uitdrukkelijke wens uitgesproken om deze samenwerking de komende jaren te continueren.

6) **MaasTD Theaterzomerkamp**. We hebben in 2023 voor de eerste keer samen met MaasTD een theaterzomerkamp gemaakt voor kinderen tussen de 8-14

jaar. Deze groep is daarna bij MaasTD verder gegaan met maandelijkse bijeenkomsten en zal de komende jaren weer op de Buitenplaats Brienoord verder gaan in de zomer, met nieuwe aanwas en verdere ambitie.

verbinding binnen- en buitenschools aanbod

Lopende samenwerkingen met scholen zijn min of meer toevallig ontstaan, op basis van een wederzijdse klik na een eenmalig bezoek. Voor nieuwe scholen om mee samen te werken zetten we actief in op scholen uit IJsselmonde. Zij zitten relatief ver af van het overige culturele aanbod in de stad en leerlingen uit de buurt kunnen ook makkelijker zelf naar buitenschoolse activiteiten op de Buitenplaats komen, zoals bv. het wekelijkse Eilandatelier (p.11) op de zondagochtend.

de “klantreis” op Buitenplaats Brienoord

De Buitenplaats biedt een breed en divers aanbod aan programma's. Langs allerlei wegen kan je kennismaken met de plek, maar vooral ook verbonden raken aan de plek. Als publiek, maar vooral als deelnemer of maker. Het is een plek waar je kan ontdekken waar je passie ligt, waar je anderen tegenkomt die je stappen kunnen helpen zetten en waar je dingen op kleine en grotere schaal kunt uitproberen. In een veilige, maar professionele omgeving. We zien dan ook allemaal mogelijke langdurige trajecten voor ons die mensen bij de Buitenplaats kunnen doorlopen. Hoe een eerste kennismaking kan leiden tot verschillende vervolgstappen en voor wie wil ook een plek als maker in het hart van de gemeenschap. De inzet is om Rotterdammers van elke leeftijd en met elke achtergrond langdurig rust en ruimte te bieden en onderdeel te laten worden van onze missie. Je zou dit een 'klantreis' kunnen noemen. Hieronder beschrijven we schematisch, voor verschillende soorten deelnemers, hoe zij op allerlei niveaus een plek zouden kunnen vinden op de Buitenplaats. Het schema is gedestilleerd uit wat we al doen en gaan doen en is ook bedoeld om te laten zien hoe alle programmaonderdelen van de Buitenplaats samenhangen.

deelnemers naar levensfase	komt eerste keer binnen kennismaken, ontdekken	eenmalig vervolg ontwikkelen	delname aan project bekwamen	meedoen in gemeenschap van BB bekwamen, excelleren	eigen initiatief op de BB excelleren, professionaliseren	eigen initiatieven buiten de BB uitstroom, excelleren, professionaliseren
----------------------------	---	-------------------------------------	-------------------------------------	---	---	--

kinderen 4-16 jaar	Schoolbezoek	Neemt deel aan Eilandatelier	individueel meedoen aan vakantie-kamp	helpen met publieks-evenementen	zelf een Eilandatelier geven met steun kunstenaar, stage	vervolg binnen of buiten Buitenplaats, maatwerk
--------------------	--------------	------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------	--	---

jongeren, studenten 16-20 jaar	Deelneme aan 'No Show'	Neemt deel aan we came from the future	vrijwilliger bij zomerkamp	Meehelpen in team herca en educatie	Eigen deel in bestaand programm	vervolg binnen of buiten Buitenplaats, maatwerk
--------------------------------	------------------------	--	----------------------------	-------------------------------------	---------------------------------	---

aankomend kunstenaars, ook autodidact	Bezoek aan vrijdagavond programma	Geeft een Eilandatelier	presenteert werk op een vrijdagavond	eigen onderdeel in Zicht op Rotterdam	eigen programma/rol in de Buitenplaats	ondersteuning Collectief Brownout in beroepspraktijk
---------------------------------------	-----------------------------------	-------------------------	--------------------------------------	---------------------------------------	--	--

gevestigde kunstenaars/makers 30+	Maker in 1 van de programma's, persoonlijke uitnodiging	geeft Masterclass	onderdeel team educatie	meewerken aan programma	eigen programma	is al zelfstandig
-----------------------------------	---	-------------------	-------------------------	-------------------------	-----------------	-------------------

alle Rotterdammers 20+	Boscafé tijdens wandeling; Of verhuur van het pand aan externe partij	Bezoekt Maandag-maaltijd	deelnemer in voorstelling	meewerken aan programma	eigen programma	is al zelfstandig
------------------------	---	--------------------------	---------------------------	-------------------------	-----------------	-------------------

korte toelichting op de programma's voor 2025-2028

De visie van Buitenplaats Brienenoord en de vier inhoudelijke pijlers hebben we vertaald naar een veelvormig, maar samenhangend programma voor de periode 2025-2028. Daarbij spelen onze principes voor het maken van programma – niet-vluchtig bereik, het publiek als deelnemer, niets is eenmalig en we geloven in een inktvlek-benadering – een leidende rol. De programma's hebben allemaal hun eigen karakter, maar haken in elkaar. Bezoekers van We Came from the Future kunnen ook educator worden; studenten uit de Green Line kunnen deelnemer worden van de Volle Leegte en de Maandagmaaltijd of het Eilandatelier kan er zo maar toe leiden dat je deelneemt aan het Summercamp for a Day als kampeiding of als acteur tijdens het theaterzomerkamp.

1.a De maandagmaaltijd

Elke maandagavond (m.u.v. de vakanties) is er op maandag de mogelijkheid om aan te schuiven aan de gratis vegetarische maandagmaaltijd voor buurtbewoners en de gemeenschap van makers, die ook zorgen voor het eten. Een moment voor ontmoeting en uitwisseling, om laagdrempelig kennis te maken met de plek en het werk wat hier gedaan wordt en aan komt.

Gasten: 40 x 25 mensen = 1000 gasten

1.b eiland zkt eiland (vanaf 2026)

Een langlopend visueel onderzoeksprogramma waarin we samenwerken met collectieven op de ABC eilanden, de Kaapverdische eilanden en Waddeneilanden rondom het thema 'gemeenschap'. Wat kunnen we leren van gemeenschappen die op een eiland leven? Hoe zorgen ze voor elkaar en welke rol speelt cultuur daarbij? Elk jaar stellen we een 'gastcurator' aan met sterke roots op een van de Eilanden om als gids, bruggenhoofd en samensteller van een programma te fungeren.

Deelnemers 50 per jaar : publiek programma 500 per jaar

1.c De vrijdagavond

(wekelijkse programmering)

Op vrijdagavond is er altijd programma. Performance en experimenten, wandelingen, sessies en rituelen, debat of presentaties. In combinatie met de mogelijkheid om deel te nemen aan de pizza-sauna avond, welke we organiseren rond de Common Bread Sauna van Steven Jouwersma, de tiende Waterwerken kunstenaar.

Publiek 30 x 40 = 1.200

1.d we came from the future

Vier keer per jaar verandert Buitenplaats Brienenoord in een maakplek/residentie voor één dag. 50 jonge makers komen samen, leveren hun telefoon in, ontwikkelen en maken met elkaar nieuw werk. Zonder noodzaak van een eindresultaat, het gaat om het samen maken. We stellen de werkplaatsen voor hout, metaal en textiel open. Muzikanten nemen hun instrument mee, beeldend kunstenaars hun potloden, verf en andere benodigdheden, etc. Er wordt samen gekookt en gegeten. Voor deze eendagresidentie worden makers aan het einde van de dag – onverwachts – betaald.

Publiek: 4 x 40 = 160

1.e de kwekerij voor overlevingskunst

Hoe kunnen we de kennis, kunde en ervaring van mensen die nu weten te overleven inzetten voor het nadenken over en vormgeven aan een wereld in transitie? Daarvoor brengen we in een langdurige samenwerking twee groepen samen: Rotterdammers met een zorg-, leer- en werkuitdaging die aan Rotterdamse Munt verbonden zijn en kunstenaars uit onze gemeenschap. Vier kunstenaars maken met groepen van Rotterdamse Munt publiek werk. Daarnaast organiseren we publieke gesprekken en werken we toe naar een permanente plek voor de Kwekerij bij Rotterdamse Munt, een plek waar stadscultuur en stadsnatuur elkaar ontmoeten.

Deelnemers 50 : publiek 250

1.f de volle leegte

De Volle Leegte is een jaarlijks residentieprogramma waar 6/8 nieuwe makers een maand lang de sleutel krijgen van Buitenplaats Brienenoord om gezamenlijk of vanuit een eigen onderzoeksvraag te werken aan nieuw werk. Het is een eerste kennismaking met onze manier van werken en organiseren. Zij kunnen na de Volle Leegte door op de Buitenplaats als ze dat willen, mits ze ook meedraaien in de gemeenschap van makers.

Aantal nieuwe makers: 8 per jaar

2.a./3.c het Eiland van Brienoord als nationaal park met rechten

In Rotterdam leeft de gedachte om de stad te bezien als 'National Park City'. Als Buitenplaats Brienoord sluiten we met een eigen programma aan bij deze beweging. Met het Eiland van Brienoord als vertrekpunt een Nationaal Park op Zuid. Een Nationaal Park waarin de natuur eigen rechten heeft. Met kunstenaars, natuurkenners, wandelaars en gebruikers onderzoeken we deze gedachtenlijnen en maken we deze ervaarbaar. Naast artistieke interventies, gesprekken en wandelingen ontwikkelen we in de komende jaren ook een educatie programma waarbij het doel is dat het voor kinderen een heel normale gedachte wordt om aan de natuur rechten te verlenen. Mogelijk kunnen zij, zoals Jessica den Outer voorstelt, wel voogd worden van de natuur: "In de grondwet staat dat we onze leefomgeving moeten beschermen. Bij rechten voor de natuur gaat het erom dat je de omgeving ook beschermt omwille van de natuur zelf. Door voogden voor de natuur aan te stellen die enkel en alleen voor de natuur opstaan, bied je extra mechanismen om de bescherming te handhaven" (Jessica den Outer in tijdschrift Puur Natuur, Natuurmonumenten Winter 2023)

Deelnemers 25 : publiek programma 250

2.b waterwerken

Waterwerken loopt sinds 2020 en is daarmee één van de langstlopende programma onderdelen van Buitenplaats Brienoord. Ook de komende jaren worden nationaal aansprekende kunstenaars uitgenodigd voor een werkperiode van drie of vier maanden om vanuit hun praktijk onderzoek te doen naar hun en onze relatie met het al om ringende water. Met de kunstenaars wordt een rijke collectie aan ideeën, perspectieven, verhalen en geschiedenissen rond water opgebouwd waarbij de verbeelding centraal staat. Deze wordt gedeeld met het publiek en de gemeenschap. Vanaf 2025 bieden wij op basis van 4 jaar "waterwerken" een lesprogramma aan over water met het werk en onderzoek van 14 kunstenaars als onderlegger. Daarmee willen we jaarlijks 5 nieuwe scholen uit IJsselmonde en Feijenoord bereiken.

Hoeveelheid makers: 2 per jaar, Publiek: twee presentaties per jaar x 75 mensen = 150, Lesprogramma Waterwerken: jaarlijks 5 scholen x 3 klassen = 400 leerlingen

2.c/4.d green line

Samen met de Willem de Kooning Academie en Rotterdamse Munt creëren we een werklijn die zich richt op de relatie tussen techniek, ambacht, natuur en cultuur. Op deze manier vergroten we de mogelijkheden van het binnen het WdKA al bestaande Living Station, maken we ruimte voor experimenten en onderzoek welke floreren buiten de strikte kaders van een institutionele setting zoals een Hogeschool. Bij Rotterdamse Munt is er de mogelijkheid om op grotere schaal gewassen, nodig voor experimenten, te laten groeien.

Studenten: 100 bezoeken, waarvan er 10 intensief aan de slag gaan binnen de Green Line

Publiek 4 x 50 = 200

3.a. tijdschrift vrijdag

2 x per jaar een thematisch tijdschrift vanuit het poëtisch activisme. Een plek waar we terugblikken op wat er uit onze repetities kwam. Met ruimte voor reflectie. In woord en beeld. Van de gemeenschap en van makers van buiten. Een toegankelijk, maar prikkelend tijdschrift. Het zal te koop zijn in onze winkel, via onze website en via Rotterdamse boekhandels (zoals Bosch&De Jong, Kiosk en Rotterdam Reading Room).

Doel: de komende jaren willen we het tijdschrift zo ontwikkelen, dat het zich inhoudelijk kan bewijzen en financieel zichzelf kan bedruipen.

3.b theaterfestival zicht op Rotterdam

In 2024 vindt de eerste editie plaats van het zomertheaterfestival 'Zicht op Rotterdam'. Een tweejaarlijks kleinschalig festival, gericht op locatietheater. Een week lang zijn er voorstellingen en maken we een eigen productie. Overdag zijn er workshops. Alles vanuit locatiegericht werken en met een thematiek die aansluit bij de artistieke visie van Buitenplaats Brienoord.

Publiek: voorstellingen 7x 100= 700 , workshops 5 x 30 = 150

3.d podcast berichten vanaf Brienoord

1 x per maand zal de podcast Berichten vanaf Brienoord worden gepubliceerd. Een uur lang, 2 gesprekken van een half uur. Elke keer met twee gasten, die pionieren op het gebied van toekomstdenken en handelen.

Bereik in unieke downloads: 2025 : 1.000 per aflevering (2026: 1.500 2027: 2.000 2028: 2.500)

4.a. educatie met basis- en middelbare scholen

Met diverse basis- en middelbare scholen uit Rotterdam zijn we de afgelopen jaren samenwerkingen aangegaan waarin de fascinatie van onze makers uitgangspunt vormt voor educatietrajecten. Deze resulteerden onder andere in regelmatige cultuureducatie bezoeken, het ontwikkelen van een voorstelling en een programma rond identiteitsvorming. De bestaande samenwerkingen continueren we – juist ook op vraag van de scholen – maar daarnaast gaan we ook nieuwe samenwerkingen aan (de ambities op dit terrein worden uitgebreid besproken in de paragraaf over educatie (p.7)

Basisscholen : 500 leerlingen (20 klassen per jaar)

Olympiacollege: 50 leerlingen per jaar (deze 50 leerlingen komen 36 x keer per jaar langs)

Designcollege: 50 leerlingen per jaar (deze 50 leerlingen komen 5x per jaar langs)

4.b Summercamp for a Day

5 x per jaar is er een Summercamp for a Day. Samen met onze sociale partners van Zuid is er die dag een zomerkamp voor kinderen en/of jongvolwassenen. We bakken met elkaar brood, we maken plannen, kunst en vlotten, we filosoferen over sociale kwesties en eindigen bij een kampvuur. Een dag waarbij je elk gevoel voor tijd kwijt raakt.

Deelnemers 5 x 35 = 175

4.c theaterkamp in samenwerking met MaasTD

Een week lang in de zomer bundelen Buitenplaats Brienoord en MaasTD sinds 2023 hun krachten en is er een theaterkamp voor kinderen tussen de 8-12 jaar. Hard werken aan een voorstelling voor ouders en publiek, maar ook heel veel plezier in de natuur. Met natuurlijk een nacht met elkaar slapen in een tent.

Deelnemers: 40 kinderen per jaar, 100 mensen publiek

4.e. masterclasses op vrijdag

We starten met maandelijkse masterclasses voor jonge makers die zich verder willen verdiepen in een onderwerp of ambacht. Masterclasses in 2024 worden onder andere gegeven door Floris Schiferli (circulair bouwen), Bruno Setola (de kracht van spel), Enne Koens (hoe schrijf je een verhaal), Maurice Meeuwisse (houtbewerking), Romana Vrede (regisseren/schrijven), Rajiv Bhagwanbali (ondernemerschap/story telling) en Tina Rahimy (inclusiviteit), David van Reybrouck (activisme en onderzoeksjournalistiek).

Deelnemers 10 x 25 = 250

4.f eilandatelier

Elke zondag is er een eilandatelier, een workshop waarbij een kunstenaar vanuit zijn/haar/hun eigen fascinatie samen met kinderen en volwassen twee uur lang werkt.

Publiek: 40 x 15 = 600

Opgeteld bij elkaar heeft Buitenplaats Brienoord het volgende bereik:

Totaal aantal publiek en deelnemers programma Buitenplaats Brienoord: 6000

Totaal aantal publiek commerciële verhuur : 75 x 30 (gem) = 2250

Totaal aantal publiek weekendhoreca: 50 weekenden x 120 gasten = 6000

Totaal aantal publiek culturele verhuur = 1500

Totaal 15.750 publiek, scholieren, deelnemers en gasten

Lesprogramma met scholen : 1000 leerlingen

Al met al heeft Buitenplaats Brienoord een veelzijdig en flink publieksbereik, waarbij publieken vaak actieve deelnemers zijn. En waarbij verschillende soorten publieken elkaar ook treffen. Direct doordat ze hetzelfde meemaken, of indirect doordat ze de uitkomsten van eerder werk aantreffen op de plek. Over het publieksbereik is meer te lezen op pagina 17.

inclusiviteit, innovatie & interconnectiviteit

inclusiviteit

Wij zijn Buitenplaats Brienoord.

Wij zijn op dit moment marieke stein (cultuureducator), naima cornelia (onderzoeksjournalist), ishtar bakhtali (muzikant, componist), sadie girigorie (grafisch vormgever), sevgi tan (grafisch vormgever), stan bastiaansen (bouwkundige), sere (performance artist), esther maij (visual artist), naomi van kleef (schrijver, fotograaf), sena nyaku (muzikant, spoken word), lisa zakharova (visual artist), ischa statie (danser, choreograaf), emily claridge (visual artist), lío spinnewijn (visual artist), urvee kulkarni (visual artist), isabelle de rooij (visual artist), pier van wijk (visual artist), bruno ferro xavier da silva (muzikant), anne kloosterhuis (visual artist), otger spinnewijn (scheikundige), leander pot (bouwkundige), elena mataix caballero (visual artist), maurice meewisse (visual artist), emely martins silva (leisure management) melisa cijntje (tentoonstellingsmaker), marlèna kamtsis (film), geke schalkwijk (kunsteducatie), rineke kraaij (programmamaker), sander zweerts de jong (visual artist), maurice specht (filosoof), alexandra phillips (visual artist), kim david bots (visual artist), antye guenther (visual artist), lara almarcegui (visual artist), sophia bardoutsou (componist), mingus janssen (visual artist), bilal berkane (stedebouwkundige), niel de vries (visual artist), Weef Collective (performance art), ruud voesten/wietse voermans (muzikanten), jair cijntje (content creator), marieke den dulk (choreograaf), mitchell mestre (spoken word, pedagogisch medewerker), frits strijbosch (bouwkundige), suzie zweerts de jong (illustrator), liraz attias (visual artist)

We hebben allen een ander persoonlijk voornaamwoord (hij, zij, hen) een andere achtergrond (cultureel, maatschappelijk, expertise) en een andere leeftijd (12-75). Wij maken het eten, zorgen voor het weekendcafé, verzorgen de educatie, ontwikkelen en realiseren programma's, doen de administratie en werken aan eigen nieuw materiaal.

Wij zijn Buitenplaats Brienoord. Op dit moment.

(We waren ook: narges mohammadi, maud van den beuken, frank bruggeman, pleun peters, weia tan, de onkruidenier, victor santamarina, elen braga, josje hattink, steven jouwersma, jasper boomsma, swaan mostert, jeroen schipper, marijke de pous, floris schiferli, pilar mata dupont, erika roux, jolien sanders, vinod singh, evita de roode. Mensen die korte of langere tijd onderdeel waren van Buitenplaats Brienoord en nu weer ergens anders zijn, maar soms ook weer even terugkeren)

Buitenplaats Brienoord is een open en genereuze plek. Dat betekent dat ook de gemeenschap een open houding moet hebben. Deze is er, maar moeten we blijvend trainen. In 2024 gaan we een traject aan, ontwikkeld door Melisa Cijntje en Melanie Domeni, hoe inclusief te werken waarbij ook personeel, partners, programma en publiek ter sprake zullen komen. Ook willen wij dat we in al onze verschillen elkaar (leren) begrijpen. Wat ons en ons publiek verbindt is het makerschap en de wil/bereidheid om te veranderen en om van elkaar te leren.

Publiek: door de wisselende invulling van de plek verschilt het publiek van moment tot moment. Van de argeloze wandelaar tot de experimentele kunstliefhebber; de vergaderaar en de student die les heeft. De lichte programmering maken dat de 'light user' komt die op een atypische plek 'geconfronteerd' wordt met allerlei kunst en cultuur. Maar de 'kunstscene' moet zich ook verhouden tot de lichtere wereld en soms de serieusheid doorbreken. Afkijken bij en afluisteren van de ander zijn door de tijd heen belangrijke elementen van de beleving van het publiek op de Buitenplaats.

Het publiek is daarnaast vaak deelnemer. Of het nu is in het eilandatelier of het zomerkamp voor kinderen; maar ook bij de buurtmaaltijden en de masterclasses. Zonder mensen die actief zijn gebeurt er niets. Natuurlijk: het eten moet opgegeten en de kunst moet bekeken. Maar door de sfeer, en het vaak actief betrokken zijn bij het moment is het geen consumeren.

Programma: We maken een mix van zowel wijkgericht, als onderzoekend programma. Waarbij het de ambitie is dat het elkaar niet uitsluit maar juist versterkt en in elkaar overloopt. Dit gaat in sommige programma's al heel goed, maar soms kan het ook beter/anders. Door telkens de programma's tegen het licht te houden, proberen we ons daarin uit te dagen.

Personeel: de gemeenschap is ook het personeel; waarbij meerdere rollen vervuld worden. Voor ons is de organisatie ook een concept, waarbij we telkens kijken wie we waar verantwoordelijk voor kunnen maken. Zo ontstaat een steeds wisselende invulling van medewerkers op programmatisch en organisatorisch niveau.

Partners: Naast langdurige samenwerkingsverbanden (zie interconnectiviteit) sluiten we waar mogelijk aan bij stedelijke manifestaties. Zo waren we de

afgelopen jaren onderdeel van O., North Sea Round Town, Art Rotterdam, Rotterdam Art Week, Groot Rotterdams Atelier Weekend en de Architectuurmaand.

Ambitie voor de komende jaren: We blijven heel alert dat de gemeenschap een inclusieve dwarsdoorsnede vormt op gebied van sociale en culturele achtergrond, (kunst-)inhoudelijke expertise, en opleidingsniveau. Dat vereist een actieve benadering in welke programma's we ontwikkelen en hoe we publiek naar ons toe trekken. We gaan meer programma maken dat ook gericht is op IJsselmonde en Feijenoord. We merken dat onze plek een steeds grotere groep mensen uit de LHBTIQ+ gemeenschap trekt. Dat willen we verder bevorderen. Met de samenwerking met Women Connected willen we ook extra aandacht genereren voor de 'andere' leeftijd, waarbij jong en oud(er) elkaar kan zien en ontmoeten.

innovatie

Als repetitieruimte voor de toekomst gaat het om proces, meer nog dan om presentatie. De waarde zit in wat er in dat lokaal gebeurt, in dat onderzoek, waarbij kleine stapjes leiden naar iets nieuws en waardevoels. Waar dingen mogen mislukken en waar alles altijd onderweg is. We hebben het besef dat we een unieke plek zijn in Rotterdam, en dat we het schatplichtig zijn aan deze unieke plek om die zo eigenzinnig door te ontwikkelen, met oog voor wat deze plek uniek maakt en 'aankan'.

We kiezen niet de makkelijke weg. We kiezen er niet voor om die perfecte plek te zijn voor (buiten) evenementen en kleinschalige festivals. We kiezen ook niet voor een programmering met een zoektocht naar hoge publieksaantallen en veel aandacht. Nee, we kiezen er voor om een ontwikkelplek te zijn; in de luwte te opereren. Waar ontmoetingen plaatsvinden. Waar dingen mogen ontstaan en mislukken. Waar we niet vastzitten aan een bestaande (uitings)vorm.

Tijdens de bouw waren we zeer innovatief. Alles circulair, gebouwd met vrijwilligers, een dynamische bouwtekening, een stapeling van publieke en private financiële stromen. Dat hadden voor ons nog niet zoveel mensen op deze manier gedaan.

Nu zeggen mensen vaak tegen ons: wat een bijzondere plek. Ook als er niets gebeurt. We zien het als onze taak er voor te zorgen dat het niet alleen een bijzondere plek is, waar mensen graag willen zijn. Maar dat het ook een plek is die ontregelt. Door de sfeer, dat

wat er gebeurt, de reuring, de impact, de uitstraling. Waardoor je het gevoel krijgt dat je in iets anders terecht bent gekomen dan je kent en herkent. Dat zet het hoofd open. Dan kan er iets nieuws groeien. Zodat het net zo bijzonder en onderscheidend is als dat de bouw was.

Vertaald naar het innovatiemodel van Citylab010, zou je kunnen stellen dat we door de configuratie van onze organisatie en programmering (een veelvormigheid die zich altijd toont, waardoor je kan afkijken en afluisteren, ook als je er niet direct van bent of voor komt) we een systeem van complementair aanbod bieden wat in de beleving van mensen leidt tot interessante interacties.

Ambitie voor de komende jaren: We willen de komende jaren meer naar buiten toe opereren. Niet alleen een 'plek' zijn, maar ook vanuit onze thema's kanalen opzetten die gericht zijn op een (groter) publiek dat niet per definitie naar de Buitenplaats komt. Of hoeft te komen. In eerste instantie gaan we nu een tijdschrift en een podcast realiseren. We willen daarin ook andere verhalen van mensen die in de stad bezig zijn op het gebied van toekomstdenken (resilient, pionierend, duurzaam, sociaalvernieuwend) laten horen en zien.

interconnectiviteit

We zijn een plek waar maatschappelijke vraagstukken een grote rol spelen. Steeds meer buiten-culturele organisaties weten ons te vinden en vragen of we met hen willen samenwerken. Of dat we onze expertise rondom kunst, natuur, duurzaamheid en gemeenschapszin kunnen en willen inzetten. Wij geloven dat kunst en cultuur zowel een intrinsieke, autonome beleving met zich meebrengt, terwijl tegelijkertijd de verbeelding een aanraakpunt kan zijn voor

een mentaliteitsverandering richting de toekomst. Buitenplaats Brienoord wil zich de komende jaren nog steviger verankeren in zowel het culturele veld als daarbuiten. Duurzame partnerschappen zijn daarvoor onontbeerlijk. Dat doen we op 4 terreinen:

Educatie: We werken met scholen aan langdurige, intensieve lijnen. Langlopende partners zijn bij schrijven in ieder geval BSO 't Landje, ISK/Praktijkonderwijs Olympia College, Designcollege Rotterdam en Vivere Democratisch Onderwijs. Daarnaast intensiveren we de komende jaren de samenwerking met de Willem de Kooning Academie middels het opzetten van een Living Lab.

Sociale Partners: Met Rotterdamse Munt ontwikkelen we het langlopende kunsttraject Kwekerij voor Overlevingskunst. SOL (verantwoordelijk voor de welzijnsopdracht in IJsselmonde), Talentz Skool en Rotterdamse Douwers zijn onze partners voor de summercamps en het mental health programma.

Culturele Partners: Samen met MaasTD maken we sinds 2023 jaarlijks een theaterkamp voor kinderen van 8-12 jaar. Women Connected en Buitenplaats Brienoord gaan de samenwerking aan rondom een meerjarig programma over natuur, vanuit de verhalen van vrouwen van Rotterdam.

Bedrijfsleven: In een werkgroep met Daniel Loschacoff (Sustainability Consultant AFRY), Patrick van der Voort (President Business Unit VOPAK) en Jorik van den Bos (former Partner WHYZ Executive Search), zoeken we op dit moment naar een invulling waarbij het bedrijfsleven inhoudelijk en financieel een rol kan spelen bij de ontwikkeling van Buitenplaats Brienoord. Vanuit de gemeenschappelijke raakpunten als zorgzaamheid, duurzaamheid, scholing en zingeving wordt in 2024 een financiële 'vrienden van' regeling ontwikkeld. Daarnaast bereiden we inhoudelijke samenwerking voor, gericht op ondersteuning van de educatie en talentontwikkeling op Buitenplaats Brienoord.

Ambitie voor de komende jaren: we willen een speler zijn die als spil fungeert tussen verschillende sectoren, waarbij verbeelding wel altijd centraal staat. We willen langdurige samenwerkingen borgen en zorgvuldig nieuwe samenwerkingen aangaan, waarbij wederkerigheid een waardevol uitgangspunt is.

hoe organiseren we Buitenplaats Brienenoord

Vertrekkend vanuit wat we *kennen* en wat *erkend* wordt, zoeken we naar vormen die passen bij de plek, de mensen en wat we willen zijn. We gaan in de komende periode kijken bij andere plekken die het anders doen, willen zien of we hier van kunnen leren en hiertussen een uitwisseling kunnen organiseren. Ondertussen, terwijl we kijken hoe we de organisatie om willen vormen, moeten we door. Door op een manier die past bij de regels zoals die gelden. En door zodat we in de praktijk ook onze ambities kunnen waarmaken.

In 2023 zijn we begonnen met het omvormen van onze organisatie. Een verandering van de bedrijfs-cultuur en bedrijfsstructuur zou je kunnen zeggen. Dat zijn trajecten die tijd nodig hebben. We denken dat we 3 fases door gaan maken, waarbij we nu in overgang van fase 1 naar fase 2 zitten:

Fase 1 grote lijnen worden door directie uitgezet, gemeenschap geeft hier (ten dele) autonoom invulling aan

Fase 2 programma's worden gedragen door leden van de gemeenschap, met budgetverantwoordelijkheid en uitvoeringsautonomie

Fase 3 meer en meer ruimte voor leden die dat willen om de grote lijnen uit te zetten, eigen programma's te ontwikkelen, fondsen aan te vragen, etc.

Zo'n verandering gaat niet vanzelf, daar moet je actief mee aan de slag en moet je ook hulpmiddelen voor inzetten. Op dit moment zijn binnen dit traject de volgende zaken in gang gezet of gepland:

In 2024 transformeren we het Atelier (een nu nog publiek deel van ons gebouw) naar een clubhuis, een niet-publieke ruimte, exclusief voor de gemeenschap. Zodat er parallel aan alle publieke drukte altijd gewerkt kan worden door die gemeenschap. Waar nieuwe dingen kunnen ontstaan, uitwisselingen plaatsvinden en waar je de ander ontmoet.

Daarnaast in 2024 maandelijkse bijeenkomsten waarin we naar onszelf kijken als 'operationele eenheid': hoe zorgen we voor elkaar. Bij het schrijven van deze aanvraag zijn we met de gemeenschap een code of conduct aan het opstellen.

Vanaf 2025: een gemeenschap manager – iemand die als taak heeft te zorgen voor de gemeenschap. Een interne vertrouwenspersoon, een kritische vriend, een aanjager en een luisterend oor. Door bewust te zorgen voor de gemeenschap wordt zij krachtig (als motor voor ontwikkeling van personen en programma) veilig (omdat we een veelheid bij elkaar brengen die niet alleen maar op elkaar lijkt) en open (de CM helpt nieuwkomers zich thuis te laten voelen).

Om zowel de interne governance zuiver en werkbaar te houden, en het voor de institutionele omgeving waarin we opereren en waarvan we deels afhankelijk zijn begrijpelijk te houden, fungeren Sander Zweerts de Jong en Maurice Specht als directeur-bestuurders in de komende cultuurplanperiode. Of deze rol (en de invulling door hen als persoon) in de toekomst nodig en wenselijk zal zijn, is een vraag die we gemeenschappelijk zullen onderzoeken. Terwijl we in transitie zijn, moeten we ook gewoon door.

publiciteit, communicatie en digitale strategie

Buitenplaats Brienenoord ligt niet op de route, je moet er bewust heen. We vinden de luwte aantrekkelijk, maar we willen natuurlijk wel publiek zo goed mogelijk informeren en zorgen dat ze komen.

We gebruiken het pand intensief. 3 dagen per week voor programma, 3 dagen per week voor (commerciële en culturele) verhuur en 2 dagen (weekend) zijn we open als Boscafé voor het wandelend publiek. Zaken lopen dus (bewust) deels door elkaar, waardoor we meer dagen in een week kunnen stoppen dan er tijd is. Sommigen zouden ons een multifunctioneel gebouw noemen, wij spreken liever van een culturele herberg. Al deze elementen vereisen een gedegen publiciteits- en communicatiestrategie.

Onze communicatiestrategie is tot dusver zeer organisch. Per programma of andere activiteit die we organiseren zorgen we ervoor dat we de mensen bereiken die we willen bereiken. Dit gaat in samenwerking met de partners met wie we werken en in samenwerking met de gemeenschap. De komende jaren willen we doorgaan met deze organische maatwerk communicatiestrategie. Maar we willen ook de Buitenplaats en haar verhalen als geheel helderder gaan communiceren voor publiek en makers.

Zeker naar de ons omliggende wijken willen we een belangrijke slag slaan in naams- en program-mabekendheid. Door een glasheldere website met daarin een duidelijke agenda. Die we daarna door-communiceren via verschillende social mediakanalen. Zowel op Facebook als Instagram hebben we 3.500 volgers. We sturen maandelijks een nieuwsbrief rond, waarop we op dit moment zo'n 1200 abonnees hebben. We gebruiken sociale media en de website vooral als informatiepost en verhalenmachine. We doen dagelijks verslag van wat er gebeurt op de Buitenplaats zodat mensen het kunnen volgen, maar ook gaan denken: 'ik moet ook eens naar die Buitenplaats, want daar gebeurt het!'

Op de locatie zelf communiceren we met het publiek wat het verhaal is van de plek, maar ook waar we op dat moment mee bezig zijn. Doordat werk wat in de maak is zichtbaar is, door fysieke uitingen en doordat de gemeenschap aanwezig is om het verhaal van de plek en het programma te vertellen. In die zin is onze communicatie naar mensen die de plek al gevonden hebben heel persoonlijk en uitnodigend. Daar trainen we elkaar op. Want zo worden horecabezoekers of mensen die tijdens een heidag op de Buitenplaats zijn eilandatelier deelnemers of bezoekers aan het programma op vrijdag.

Waarin bovenstaande de aandacht wat vluchtiger is en op wat komen gaat, willen we ook reflecteren op wat geweest is. Zodat dit, als onderdeel van onze inktvlekstrategie) langer doorwerkt. Daartoe voegen we twee nieuwe elementen toe aan onze communicatie: het tijdschrift Vrijdag (2 x per jaar) en de podcast "Berichten vanaf Brienenoord". Het tijdschrift Vrijdag zal vanaf 2024 verschijnen. De redactie wordt gevormd door de gemeenschap van makers van Buitenplaats Brienenoord.

Als we onze programmering en communicatie strategie betrekken op het doelgroepenmodel van Rotterdam Festivals zijn onze ambities als volgt:

Culturele alleseters 10%
(bijvoorbeeld bij Zicht op Rotterdam)

Kindrijke cultuurvreter 15%
(bijvoorbeeld bij summercamp for a day)

Startende cultuurspeurders 25%
(bijvoorbeeld bij we came from the future)

Nieuwsgierige toekomstgrijpers 25%
(bijvoorbeeld bij de vrijdagavondprogrammering)

Flanerende plezierzoekers 15%
(bijvoorbeeld bij het Eilandatelier)

Lokale vrijetijdsgenieters 10%
(bijvoorbeeld bij de maandagmaaltijd)

Dit zijn de doelgroepen waar we op inzetten, waarbij we het belangrijk vinden dat deze groepen ook daadwerkelijk elkaar ontmoeten en leren kennen. Soms zal een doelgroep heel direct met programma meedoen of dit bezoeken, andere keren zal ze langskomen voor iets anders (gewoon een drankje in het weekend) en de uitkomsten van eerdere momenten zien of in een dan toevallig geprogrammeerde voorstelling of een Eilandatelier binnen lopen. We denken dat we op die manier juist een grote diversiteit aan publiek kunnen trekken. Daarbij helpt het dat we gelegen zijn in een natuurgebied en hier de enige publieke voorziening zijn.

codes en governance

Fair Practice Code

Voor ons is de Code Fair Practice een belangrijke code. Als culturele instellingen niet beginnen met Fair Practice, wordt binnen de sector al ongelijkwaardigheid ingebouwd. Buitenplaats Brienenoord onderschrijft de Fair Practice Code en ziet eerlijke betaling als onlosmakelijk verbonden met inclusiviteit en innovatie. Alleen binnen een systeem van eerlijke betaling krijgt iedere werknemer gelijke kansen en is er de ruimte om te experimenteren en te ontwikkelen.

Gegeven het karakter van de plek en de veelheid van verbonden mensen, is het niet mogelijk om mensen

een vaste aanstelling te geven. Wel streven we naar een eerlijke verdeling van werk over mensen. Voor het bepalen van de uurtarieven die we betalen volgen we grotendeels de Richtlijn functie- en loongebouw presentatie-instellingen voor beeldende kunst. Voor de cultuureducatie volgen we de CAO kunsteducatie.

Code Diversiteit en Inclusie

Buitenplaats Brienoord onderschrijft de Code Diversiteit en Inclusie. Door de werkwijze van Buitenplaats Brienoord zien we dat een steeds diversere groep mensen de plek weet te vinden en zich eigen te maken. Waar we staan, hoe we hier aan werken en welke ambities we op dit gebied hebben, beschrijven we in de paragraaf over Inclusiviteit (p.14).

Governance Code Cultuur

De directie van Buitenplaats Brienoord wordt gevormd door een artistiek directeur en een zakelijk directeur. De directie wordt gecontroleerd door een Raad van Toezicht. De organisatie past alle principes van de Governance Code Cultuur toe en volgt de aanbevelingen op. De Raad van Toezicht komt regelmatig bij elkaar en houdt toezicht op de Governance Code Cultuur, Code Culturele Diversiteit en Inclusie en de Code Fair Practice, alsmede de waarborging van de artistieke integriteit. Het toepassen van de 8 principes van de code lichten wij toe in Bijlage I: Formulier Governance.

bedrijfsvoering

Naast een ambitieus programma zijn we ook een aantal dagen open voor publiek: voor zakelijke en culturele verhuur en als boscafé. We faciliteren daarin alle gebruikelijke zaken (beeld, geluid, eten, drinken), maar poetsen niet weg wie we zijn. In de ruimte zijn altijd tussenstappen en uitkomsten van programma's zichtbaar aanwezig. Op die manier ervaart het publiek – van de argeloze wandelaar tot de trainee en de vergadertijger – de uitkomsten van de mentaliteitsverandering.

Naast het faciliteren bieden we onszelf ook actief aan om vorm te geven aan bijeenkomsten. Door het verzorgen van workshops, het doen van groepsactiviteiten, gespreksleiding of onverwachtse interventies. Op deze manier proberen we het gebruikelijke stramien van de heidag te doorbreken, inhoud toe te voegen aan het gesprek, en te ontregelen waar mogelijk, zonder dat dit afbreuk doet waar een groep oorspronkelijk de ruimte voor gehuurd heeft.

Want we weten dat zowel de aanwezigheid van de natuur, alsmede de rust en ruimte die het eiland in zich heeft, kwaliteiten zijn die, zonder dat wij er iets voor doen, al impact hebben op het soort gesprekken wat groepen met elkaar hebben.

Naast deze inhoudelijk impact die we zo hopelijk hebben op organisaties die op allerlei plekken actief zijn in Rotterdam en daarbuiten – en dus bijdraagt aan onze inktvlek-werking, dragen deze activiteiten ook bij aan de financiële duurzaamheid van de plek. Ze financieren namelijk zowel het in stand en open houden van het pand gedurende het hele jaar, alsmede een deel van de basisorganisatie.

BKV

De gemeenschap van makers verbonden aan Buitenplaats Brienoord bestaat voor een groot deel uit in Rotterdam ingeschreven of werkzame beeldend kunstenaars en vormgevers. Hier kunnen zij hun beroepspraktijk verder ontwikkelen. Dat kan binnen de educatie – waar hun eigen praktijk de basis vormt van de lessen die ze ontwikkelen – maar ook door gebruik te maken van de ruimte als presentatieplek op bijvoorbeeld de vrijdagen, tijdens we came from the future of in het tijdschrift. Door verbonden te zijn aan Buitenplaats Brienoord hebben makers de ruimte om nieuwe dingen uit te proberen en weten ze zich onderdeel van een veilige artistieke omgeving die hen verder helpt. Zo hebben een aantal beeldend kunstenaars afgelopen najaar een tentoonstelling gecureerd. Deze post graduation show bood hen een nieuwe plek om hun werk te presenteren, maar bood hen ook de ruimte om allemaal ten minste 1 andere kunstenaar een podium te bieden. Daarnaast konden ze zo een nieuwe rol aannemen.

Daarnaast bieden we met waterwerken een 'platform' voor nationaal aansprekende Rotterdamse kunstenaars om hun praktijk te verdiepen. In een residentieperiode van drie tot vier maanden bieden we ze tijd en ruimte om hier even stil te staan en nieuw werk te maken. We hebben gezien dat dat moment een waardevolle bijdrage levert aan de veelzijdige carrière van eerder betrokken kunstenaars als Maud van den Beuken, Elen Braga en Narges Mohammadi.

Concreet zal het budget worden ingezet voor het ontwikkelen van nieuwe lessen (die als repetitieruimte voor nieuwe eigen werk fungeren). Daarnaast komt het honorarium van 1 beeldend kunstenaar binnen Waterwerken voor 50% bekostigd worden uit de

BKV-gelden. We gebruiken een deel van het budget om binnen de vrijdagen, we came from the future, het tijdschrift, toekomstige tentoonstellingen of andere 'podia' ruimte te reserveren voor beeldend kunstenaars verbonden aan Buitenplaats Brienoord. Ten slotte mogen aan de Buitenplaats verbonden beeldend kunstenaars gratis deel nemen aan de masterclasses. Op deze manier komt ten minste 85% van het budget direct ten goede aan het inkomen van de makers. De overige 15% is nu bedacht voor materiaalkosten. Indien blijkt dat deze gedurende een jaar niet benut worden, zullen de overige 15% van de BKV gelden ingezet worden voor de ontwikkeling van beeldend werk. Hiervoor kunnen makers een voorstel indienen, waarna hier collectief over besloten wordt.

Na al dit leeswerk benieuwd naar een bewegende impressie, bekijk dan deze korte film welke we maakten in het kader van een opdracht van Rotterdam Circulair: <https://vimeo.com/manage/videos/907380806>